

Hälsning

FRÅN FÖRSAMLINGSFAKULTETEN • 1/2024

**Ingen kyrka utan teologi,
ingen teologi utan kyrka**

Ingen kyrka utan teologi

Av Jakob Appell, Hälsnings redaktör

**”Makten”
hade inte
intresse
för den
teologiska
reflektion
som
samtidigt
innebar ett
problema-
tiserande av
just makt-
utövningen.**

I en krönika i *Kyrkans tidning* (47/2023) beklagade professorn i systematisk teologi vid Göteborgs universitet, Ola Sigurdsson, bristen på teologisk reflektion i Svenska kyrkan, en brist närmast att likna vid den dödssynd som bär likgiltigheten som kännetecken (lättjan). Reaktionerna lät inte vänta på sig. Normunds Kamergrauzis och Hans Ulfvebrand ville ”se en teologisk väckelse inom kyrkan där människor i allt större utsträckning ställer krav på innehållet i det som förs fram” (49/2023). Peder Thalén, professor i livsåskådningsvetenskap vid högskolan i Gävle, frågade vilken typ av teologisk reflektion som behövs, misstänksam över att en förnyad iver för teologisk bildning leder till ”ett missriktat försök att upprätthålla eller ge konstgjord andning åt ett historiskt förbrukat sätt att tala om Gud” (51–52/2023). I en ”efter-teologisk tid” behövs teologisk reflektion kring den mänskliga existensen i nuet, menar Thalén, mindre av det historiskt tillbakablickande.

Om denna diskussion kunde mycket sägas. Många som gjort just det som Kamergrauzis och Ulfvebrand efterfrågar, nämligen ställt krav på innehållet i det som förs fram, har marginaliserats. Det kan illustreras genom kyrkomötets maktutövning. När kyrkomötet 1958 beslutade om att införa prästvigning av kvinnor kördes exegeter och teologiskt sakkunniga över. Fenomenet är inte nytt. När Martin Luther stod inför kejsaren i Worms 1521 blev det aldrig fråga om teologisk diskussion eller fördjupat arbete med de bibeltexter Luther lyfte fram, utan blott om att Luther skulle räta in sig i kyrkans led. ”Makten” hade inte intresse för den teologiska reflektion som samtidigt innebar ett problematiserande av just maktutövningen. När kyrkomötet av idag står på randen till att klubba igenom kravet på präster

att viga samkönade par, är en allvarligt menad fråga, vilken tyngd som teologisk reflektion får när ledamöterna från de olika nomineringsgrupperna (partierna!) i kyrkomötet beslutar.

Med ”historiskt förbrukat sätt att tala om Gud” menar Thalén förmodligen inte att Skriften, och utläggningen av Skriften bland kyrkofäder, reformatorer, och teologer i förgången tid, inte längre bidrar till ”talet om Gud”. Men frågan om vilken roll *Skriften* och *Guds uppenbarelse* har för den teologiska reflektion Thalén efterfrågar förblir obesvarad. Skriften inte bara fäster stor vikt vid människan och den mänskliga existensen utan tolkar också hennes situation i varje ny tid, också i vår ”efter-teologiska”. I själva verket fungerar

V | D
—
M | A

Skriften som ett *korrektiv* så att människan i sitt sökande och sin teologiska reflektion inte söker sig själv och en bekräftelse på ett förvänt andligt tillstånd, utan den Gud som uppenbarar sig i Skriften. Skriftens ord om *äktenskapet* skulle bidra inte bara till teologisk reflektion om den mänsk-

liga existensen idag utan också ge nödvändigt korrektiv åt beslutsfattarna i kyrkomötet. Och allra mest skulle äktenskapsteologin påminna oss alla om att äktenskapet (eller utlevd sexualitet!) inte är livets mening utan blott en återspeglning av det förbund mellan Kristus och hans brud, församlingen, som är evigt. Den föreningen kan en människa gå miste om, som Jesus varnar för i liknelsen om kungasonens bröllop, vilket ryms i orden från en av de inbjudna: ”*Jag har gift mig, så därför kan jag inte komma.*” (Luk 14:20)

I detta nummer av *Hälsning* återges ett stycke ur en artikel av professor emeritus i systematisk teologi vid Concordia Seminary i USA, Robert Kolb, med den talande rubriken ”ingen kyrka

Fortsättning på s. 9.

Hälsning ges ut av

Församlingsfakulteten
Ekmansgatan 3
411 32 Göteborg

Tel: 031-778 35 40

E-post: info@ffg.se

Hemsida: www.ffg.se

Ansvarig utgivare:

Torbjörn Johansson

Redaktion:

Jakob Appell (redaktör)

Marie Persson (red.sekr.)

Följ oss på sociala medier:

”Se vi går upp till Jerusalem i heliga fastetider”

Av Fredrik Brosché, lärare i själavård på FFG

På nytt klär vi altaret i violett. På nytt övergår mäsmelodierna till moll. På nytt bereder vi oss för den långa fastetiden.

På nytt anträder Jesus vandringen upp mot bergen, upp på ett kors och ner i en grav. På nytt ser vi hans mod i ensamhet, lidande och död. För att vi inte ska fly från vår tillvaros ensamhet, smärta och död, utan möta den – med honom.

På nytt vänds våra blickar mot Jerusalem där all mänsklig fåfänga, synd och ondska koncentreras. Staden är i fastan vårt förklaringsberg där Herrens tempel ligger, offren sker och Gud uppenbarar sig.

I Jerusalem gäller det att bli sedd

Du måste komma dig upp! Vara vacker och attraktiv. Skaffa dig pengar, makt, sexuell njutning. Är man liten i sig själv måste man bli stor genom att kräva allt ljus på sig.

”Jesus gick först.” Han är den *Förste* som förkroppsligar *agape*, den unika kristna kärleken. Endast *en* person i världshistorien har helt och fullt uppenbarat den.

Agape gör avkall på egenintresset och ”söker inte sitt”. Den ger för intet. Den glömmet att kräva motprestation. Den överväldigar och omvandlar oss. Den är ”stark som döden ... obetvinglig som dödsriket”. Inte ens häftiga vattenfloder kan dränka enligt Jesajas profetia. *Agape* går i döden för dem som var värda döden, som Medlare mellan Gud och människor.

I Jerusalem pratas det

Staden är full av prat om väder och vind. Prat om kändisar. Prat om de senaste skandalerna. Prat om allt som väcker folks nyfikenhet.

”Kärlekens väg” är dock inte bara en pratbubbla. Med kropp och själ går den in under ett ansvar för andra. Delar villkoren på botten, blir vår bottenbroder och axlar vår skuldbörda. Gud har en plan. Så stor är Faderns kärlek, att Han själv genom Sonen ska åstadkomma en försoning som gör oss helt rättfärdiga. Vi räddas från vår verkliga skuld och nöd genom en verklig försoningsdöd och en verklig uppståndelseseger. Han ger oss levande verkliga Ord som tröstar, lär, förmanar och varnar oss.

I Jerusalem finns makten

Alla är på plats. Kungen, översteprästen, den romerska ockupationsmakten. Här finns i folkmassan revolutionära zeloter beslutna att med våld kasta förtryckarna ur sadeln.

Maktbegär förblindar. Sebedaios söner vill ha hedersplatserna i Guds rike. De släpper in jämförelsens onda andemakt då de önskar makt. Det provocerar fram avundsjuka och harmsna reaktioner från de andra lärjungarna. Mot det säger Jesus att de främsta äreplatserna i Himmelriket tilldelas genom gudomlig utkorelse.

Jag kan liksom farisén ställa mig inför Guds ansikte i templet med inbillningen att jag har något att komma med. Då är jag omedvetet stolt över min egen rättfärdighet. Försöker jag köpa kärlek har jag inget förstått.

Agape betyder att den Andre tar initiativet, stiger ner och ger av sig själv. Nåden är alltid förekommande och asymmetrisk. Barmhärtighet är något större du utsätts för och lider. Att ta emot kärlek är att Någon som är starkare drar med dig och gör fastan till en *passions*historia för dig personligen.

Jerusalemsveckan förändrar världen

Då du överlåter dig åt Kristus kan du erfara att du är älskad trots allt. Ditt liv är en gudomlig barmhärtighetsgärning. Tacksamheten gör stenhjärtat levande och varmt. Latmaskar blir lysmaskar. Självpupptagna typer chockar sin omgivning genom en ny öppenhet. Verklig kärlek gör människan ”glad, frimodig och oförskräckt inför Gud och allt skapat”.

Kärleken gör oss rika och skapar ett överskott: ”Du låter min bågare flöda över.” Vi får ”liv utöver liv”. Kärlekens Ande upprepar den barmhärtighetsgärning vi själva fått del av. ”Vi älskar, därför att han själv först har älskat oss.” Mottagarna blir också givare. Det viktiga är inte längre att förtjäna mest utan att tjäna mest.

Det finns en mening med ditt liv. ”Kristus har bruk för dig.” Den röda tråden är att gå i Jesu fotspår och ge kärlekens gåva vidare. I stället för världens makttänkande väljer kärleken efterföljelse och tjänande. Att vara en Kristus för sin nästa. Det är att vara Människa. Att möta varje nästa med respekt och förståelse. Sådana möten berör alla på djupet. Ty alla är skapade av och till ”den ende sanne Guden” och finner vila bara i Honom.

Var med och amortera av på lånet – eller stötta FFG på annat sätt!

Regelbundna gåvor utgör det ena fundamentet för Församlingsfakultetens ekonomi. Det andra fundamentet utgörs av avkastningen från de fonder som Peter Isaac Béens utbildningsstiftelse förfogar över, för FFG:s och LM Engströms gymnasiums räkning. Faktum är att 2024 innebär 100-årsjubileet för den stiftelse och det insamlingsarbete som Peter Isaac Béen satte i gång 1924 för att främja en fri teologisk utbildning av Ordets förkunnare. Att frukten av arbetet skördas ännu efter 100 år både inspirerar och förpliktar. Hur medlen används klokt och ändamålsenligt är en daglig fråga för oss på fakulteten. Ibland måste större investeringar göras. En sådan stor investering var köpet av fastigheten på Ekmansgatan 3. Huset har visat sig vara en fantastisk resurs för långt många fler än dem som regelbundet rör sig i huset, en verklig tillgång för Kristi kyrka i vårt land, och utomlands. Den fria fakulteten, ja, så vill vi tänka om FFG, tjänar både församlingar och enskilda med en teologisk fördjupning och undervisning som står på Guds ords grund. Liksom huset som byggdes på klippan och inte på sand har sådan verksamhet löften med sig (Matt 7:24ff). Men med investeringen följer också ökade löpande utgifter, med amorteringar och räntor.

Går det att 2024, såsom de offervilliga initiativtagarna till stiftelsen 1924 gjorde, samla in en större summa pengar som avsätts specifikt för att amortera av på lånen?

Några större donationer skulle bidra substantiellt till det som är FFG:s hjärteangelägenhet!

Vi hoppas denna vädjan kan bli till en angelägenhet för någon, samtidigt som vi med ödmjukhet och tacksamhet söker att vara goda förvaltare av alla de stora och små gåvor som regelbundet strömmar in till "den fria fakulteten".

Vid en donation (PlusGiro: 64060-7, Bankgiro: 622-5387) anger du "FFG amortering" (eller liknande), eller kontaktar stiftelsens ekonom, Eva Odengård (010-17 22 005, eva.odengard@lme.nu) för instruktioner om hur du kan gå tillväga.

Andra sätt att stödja FFG:

- **Ta med FFG när du skriver ditt testamente!**
- **Skänk en aktieutdelning till FFG!** Det dras ingen skatt när du skänker utdelning till FFG. På så vis blir 70 kr från dig 100 kr för oss (gäller både börsnoterade företag och fåmansbolag).
- **Skänk aktier!** Stiftelsen bakom FFG behöver inte betala reavinstskatt vid försäljning.
- **Sponsra ett nummer av *Hälsning*** mot särskilt omnämnande eller annons!
- **Ta upp kollekt** i församling eller på läger/konferens!
- **Ge minnes- eller hyllningsgåva till FFG!**

Ingen kyrka utan teologi, ingen teologi utan kyrka

Fördjupningsbilagan denna gång är ett smakprov ur en artikel av Robert Kolb som inom kort kommer i tryck i Församlingsfakultetens skriftserie. Kolb är professor emeritus i systematisk teologi vid Concordia Seminary i USA och en regelbunden gästföreläsare på FFG. Artikeln skrevs med hänsyn till svenska förhållanden och formulerar flera av de skäl till att Församlingsfakulteten en gång växte fram och nu fått sin särskilda kallelse i Kristi kyrkas tjänst. Artikeln har också något att säga in i den debatt som pågår i Kyrkans tidning om teologins plats i Svenska kyrkan (se ledare). Kolb hämtar inspiration från Luthers syn på kyrkan, och pekar på den teologiska reflektion som ständigt måste ske inom kyrkan och för kyrkans skull, liksom för världens. Kyrkans möte med, och förkunnelse till, världen kräver ett teologiskt arbete för att kyrkans budskap ska kunna översättas till människor av alla folk, språk, och kulturer. Mötet med kulturen och tidsandan kräver dock ett teologiskt arbete för att kyrkan inte ska förlora något av det som hör till hennes väsen, när hon i sin välvilja försöker nå människor.

Att bygga broar

I alla samhällsliga situationer försöker teologin utföra den prästerliga funktionen att medla mellan kulturen och Guds folk, mellan samhällets idéer och värderingar å ena sidan och Herrens ord å den andra. Ett latinskt ord för präst, *pontifex*, är konstruerat av orden för "bro" och "byggare". Teologer reparerar ständigt den bro som möjliggör samtalet mellan kultur och kyrka, en bro som gör att kyrkans vittnesbörd kan höras och förstås av dem som har liten, ingen eller en felaktig uppfattning om vad kyrkans budskap är. Teologi som praktiseras vid sidan av kyrkan riskerar alltid att bli en *ideologi*, en uppsättning idéer som har sitt eget system. Att betrakta teologi som något akademiskt eller vetenskapligt, eller att stödja ett politiskt program som förnekar bibliska värden, undergräver den ärliga konfrontationen med både Skriften och traditionen, liksom med den samtida kulturen. När det händer undergräver det kyrkan, och även om det kan hjälpa kulturen att främja till synes nyttiga värderingar, kan det i det långa loppet inte skänka evangeliets kraft som får dessa värderingar att fungera väl.

Den lutherska teologin har två åtaganden som vägledde Luthers egna föreläsningar och predikningar. Han förankrade sitt tänkande i den heliga Skrift. Där fann han den helige Ande närvarande: Anden, sade han, var inte bara författare till Bibelns böcker, tillsammans med profeterna och apostlarna. Han fortsätter att vara närvarande i dess ord och använder dem för att föra syndare in i döden genom lagen och för att väcka dem till nytt liv genom evangeliet. Luther gav aldrig någon förklaring till varför vissa uppriktiga kristna inte förstår texten på det sätt som han gjorde; han uppmanade dem helt enkelt att skilja på lag och evangelium och att tänka på sina medmänniskors behov. År 1520, i sitt försvar av ett förslag som fördömts av Rom, hävdade han: "Ingenstans kan Anden finnas mer närvarande och mer aktiv än i de mycket heliga bokstäver som han skrev ner."¹ I sin kyrkopostilla presenterade han för läsarna huvudrollsinnehavaren i boken (och dess producent) genom att konstatera att "Gud finns överallt, men han finns verkligen i de heliga skrifterna, i sitt ord, mer än någon annanstans".² Gud talar, hävdade Luther, mitt i den mänskliga historien. Hans ord riktade

sig alltid till konkreta historiska situationer och människors autentiska bekymmer i deras faktiska kamp i det dagliga livet. Luther lärde sina studenter hur man läser Bibeln med noggrann uppmärksamhet på historiska miljöer, på grundval av de gamla kulturerna i Mellanöstern och litteraturen i den hellenistiska Medelhavsvärlden.³ Hans elever utvecklade ett antal verktyg för att förstå historiska händelser och sociala förhållanden under Bibelns tid.⁴ Guds verkliga folk och de kulturer i vilka de levde utgjorde ramen för den helige Andes förmedling av Guds budskap för den tiden och alla andra tider. Studiet av Skriften lade grunden för kyrkans liv och all teologisk verksamhet, enligt Luthers synsätt.

Men Luther var inte bara universitetslärare, han hade också lärt sig konsten att ge själavård som augustiner munk, vilka hade till uppgift att hjälpa församlingspräster med predikan och att höra bikt. Kyrkan i de tysktalande länderna stod inför en allvarlig kris när det gällde själavård i slutet av 1400-talet och början av 1500-talet,⁵ och Luthers framgång som en offentlig lärare av evangeliet berodde till stor del på det skriande behovet av nya svar på den andliga kris som drabbade hans kultur. Att han förde samman Skriften med vardagliga problem gjorde hans budskap levande och relevant för många i hans tid. För Luther söker teologin alltid den rätta, pastorala tillämpningen av Guds lag och hans evangelium på människors liv mitt i verkligheten i de samhällen där han har satt oss. Guds folks förväntningar när de hör predikantens ord utgör en återkommande utmaning för både predikanten och teologen, att försöka identifiera exakt hur och var Guds ord möter dilemman i det dagliga livet. Dessa utmaningar uppstår ur det samspel som kristna dagligen upplever på arbetsplatsen, idrottsplatsen, i hemmet, i samhället i allmänhet, och även i kyrkan. Falska värderingar som bygger på krav på personlig prestation – förväntningar på ett utseende som överensstämmer med normer för skönhet, hälsa, skicklighet eller intelligens – undergräver den troendes övertygelse om att hon är Guds barn och att hans bedömning av henne avgör hennes grundläggande värde. Predikanter och teologer måste lyssna på sina systrar och bröder i tron för att identifiera de kritiska punkter och den andliga sårbarhet som kan försvaga tron. De måste göra detta för att kunna hitta lämpliga delar av Skriften som kan adressera deras liv och bygga en

bro från apostlarna och profeterna till människors liv i det tjugoförsta århundradet.

Kyrkan som helhet fungerar också som denna brobyggare och förkunnar Guds ord till dem som de troende tillbringar sina dagar med. Denna uppgift att överbrygga klyftan mellan profeternas och apostlarnas värld och nutiden beskrivs av ordet *översättning*, bokstavligen ”att bära något över en avgrund”. Luther är naturligtvis allmänt erkänd som en utmärkt översättare. Hans bibelöversättning gäller fortfarande som en stor bedrift i världslitteraturens historia; dess uttryck och formuleringar hjälpte till att forma hur tyskar pratar än idag, och det finns ekon i bibelöversättningar på otaliga andra språk. Hans lilla katekes – egentligen mycket av det han sa och skrev – syftade till att överbrygga klyftan mellan kyrkans tradition och barnen såväl som föräldrarna i de tysktalande länderna.⁶ Han ville föra Skriftens budskap från Medelhavsvärlden till sinnen och hjärtan i och bortom dessa områden. Han insåg att proklamationen om återuppriktandet av vår fulla mänsklighet genom Kristi död och uppståndelse riktar sig till hela den mänskliga personen, i sinne, vilja och känslor. Hans teologiska praktik manar hans efterföljare att inse att Skriftens innehåll måste formuleras i termer av den specifika kulturella miljö där Gud har kallat oss att vara salt och ljus. Denna typ av översättning strävade Luther efter att praktisera i alla sina föreläsningar, predikningar och skrifter.

Nyare teologiska och språkvetenskapliga diskussioner har utvidgat begreppet översättning till att omfatta hela det teologiska fältet. Religion är översättning, enligt Michael DeJonge och Christiane Tietz, eller – mer exakt uttryckt – religion genomsyras alltid av översättningen av det som står i auktoritativa skriftliga eller muntliga texter till ett språk som hanterar nya situationer.⁷ DeJonge och Tietz hävdar att översättning inte bara är möjlig utan också oupplösligt förbunden med all religiös verksamhet.⁸ Detta påstående står i motsats till ”monadisterna” eller de språkliga ”relativisterna”, som hävdar att språk och kultur är så tätt sammanbundna, och så unikt individuella, att översättning från ett språk till ett annat inte är möjlig eftersom gemensamma kulturella erfarenheter ser olika ut; skillnader i världsuppfattning förhindrar byggandet av broar för verklig kommunikation. DeJonge och Tietz tenderar mot den ”universalistiska” sidan av debatten och menar att det finns tillräckligt med

gemensamma mänskliga erfarenheter inom de unikt kulturbundna situationerna för alla, vilket gör översättning inte bara möjlig utan nödvändig. Religion är alltid att förmedla tidigare texter eller andra minnen genom en tradition till en ny nutid. DeJonge kallar denna process för "lingvistisk-historisk contextualisering". Ord måste överföras från ett betydelseområde till ett annat, även inom det egna språket, eftersom tid och händelser ger orden nya nyanser av betydelse. Historiskt skilda situationer måste finna en sammanbindande bro i den "historiska överföringen av idéer och erfarenheter" (som alltid är relaterade). Denna överföring måste göras på det sätt som lingvister har kallat en "dynamisk översättning", baserad på en förståelse av begreppen – inklusive deras bakgrund eller sammanhang samt deras syfte och mål – snarare än att bara bokstavligen översätta orden på ett livlöst sätt. Att översätta Guds ord i Skriften till våra egna sammanhang kan vara svårt, eftersom Guds språk och sätt att tänka går bortom gränserna för varje rationellt system som kulturer utformar. Mycket bön måste läggas till klarsyn om hur vi exakt ska förmedla vad Gud säger i Bibeln till våra samtida.

Kristendomen, hävdar DeJonge, ger den yttersta auktoriteten för vad Gud har gjort i historien och förmedlat i den Heliga Skrift. Med utgångspunkt

i lingvisten George Steiners översättningsteorier hävdar DeJonge och Tietz att varje översättning innebär att vissa aspekter av den ursprungliga betydelsen går förlorade, men de tillägger att den text som översätts samtidigt också får en ny inverkan och betydelse. Detta skedde när Luther utgick från sina grundläggande övertygelser om hur Guds tilltal till mänskligheten i Skriften var uppbyggt och fungerade. Under hela sitt liv experimenterade han, sökte i Skriften för att tolka den, inte utifrån Aristoteles syn på verkligheten, utan utifrån den bibliska tankevärlden. "Skrift tolkar Skrift" var den princip som vägledde honom när han anpassade specifika texter och begrepp till specifika mänskliga erfarenheter som han och hans läsare eller åhörare befann sig i. Som ung broder i Augustinerklostret hade Luther imponerat på sina medbroder med sin kunskap om den bibliska texten. Kunskapen gjorde det möjligt för honom att förstå det större bibliska sammanhanget för ett avsnitt och sedan rikta det till sina åhörarens behov, och förmedla det, beroende på vad som var lämpligt, genom dess muntliga, skriftliga eller sakramentala former. Luther behärskade ingenjörskonsten att bygga broar.

Att reparera och renovera broar är dock ett farligt arbete. Den gambiskfödde missiologen Lamin Sanneh vid Yale Divinity School har undersökt

förhållandet mellan kyrkan med sitt budskap och kulturer med deras förutsättningar och principer. Han föddes i en muslimsk familj i sitt hemland i Västafrika, blev kristen som tonåring, doktorerade i islamisk historia vid University of London och har ett särskilt perspektiv på förhållandet mellan kultur och religion. Han konstaterar att muslimer strävar efter att lära sig åtminstone tillräckligt mycket arabiska för att kunna läsa Koranen på originalspråket och för att be till Allah på arabiska. Kristendomen, däremot, tillber Gud som den som har översatt sig själv till mänskligt kött och blod, ben och hud. Kristna har bara några få ord av Kristus på hans modersmål, arameiska; det finns bara ett dussin arameiska ordspråk eller uttryck i Nya testamentet. Vi vet vad Jesus sade i en översättning till grekiska. Kristna har alltid strävat efter att lära sig de lokala språken när de kommit till nya kulturer. När missionärer kom till en ny plats placerade de högst upp på sin prioriteringslista att lära sig språket och översätta delar av Skriften och andra verktyg för undervisning i tron.⁹ Lutherska missionärer ger exempel på detta: Johann Campanus översatte Luthers lilla katekes till *lenape* bara några årtionden innan Bartholomäus Ziegenbalg översatte den till *tamil* på andra sidan jorden.

Sanneh konstaterar att närhelst ett kristet vittnesbörd träder in i en kultur påverkas kulturen. Den förändras under inverkan av närvaron av det bibliska budskapet. Till exempel är de allra flesta medborgare i Indien fortfarande hinduer, men bruket att bränna änkor, Sati, har till största delen försvunnit från kulturen. Västerländska intellektuella reagerar ibland med förskräckelse över de förändringar i kulturer som missionärer åstadkommer, men enligt min erfarenhet av människor från majoritetsvärlden är de

ganska tacksamma för införandet av en mängd åtgärder som medförde vad de också kallar ”framsteg”, och kristna från Afrika och Asien är genomgående fyllda av uppskattning över att ha befriats från sina förfäders religiösa sedvänjor.

Sanneh noterar också att den kristna formuleringen och förkunnelsen av det bibliska budskapet antar specifika kulturella former när den kommer in i dessa kulturer. Profeten Jeremias råd till sina landsmän i exil i Babylon återspeglar hans plan för sin kyrka i varje kultur: ”Bygg hus och bo i dem. Plantera trädgårdar och ät vad de ger. ... Sök den stads välfärd dit jag har sänt er i exil och be till Herren för dess räkning, för när det går väl för den går det väl också för er” (29:5–7). Gud, som historiens Herre med sin hand över de mänskliga händelsernas gång, sänder sitt folk med sitt budskap till den stora mångfalden av kulturer som inte bara återspeglar den skada som gjordes vid Babel utan också variationen. Det återspeglar också Guds fullhet på ett sätt som ligger bortom vår förklaring. Att reparera och renovera broar är ett farligt arbete, men Gud kallar oss att ständigt engagera oss i denna uppgift.

[...]

Kyrkan lever aldrig utan teologi, och teologin måste besöka världen runt omkring kyrkan, men den måste också hitta sitt hem i kyrkan, mitt i Guds familj. Gud, som handlar genom sitt ord, har skapat både kyrkan och teologins disciplin, och han har skapat dem till att arbeta i harmoni för att föra budskapet om syndernas förlåtelse, liv och frälsning i och genom Jesu död och uppståndelse till människor inom räckhåll för oss, till världens nationer.

1. WA7:97,2–3.

2. WA12:413,32–34, CP2:23.

3. Robert Kolb, *Martin Luther and the Enduring Word of God. The Wittenberg School and its Scripture-Centered Proclamation* (Grand Rapids: Baker Academic, 2016), 161–162.

4. *Ibid.*, 274–301.

5. Bernd Hamm, *Abläss und Reformation. Erstaunliche Kohärenzen* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2016).

6. James M. Nestingen, “Luther’s Cultural Translation of the Catechism,” *Lutheran Quarterly* 15 (2001), 440–452.

7. Michael P. DeJonge & Christiane Tietz, red. *Translating Religion. What Is Lost and Gained?* (New York/Abingdon: Routledge, 2015); se särskilt redaktörernas inledning och sammanfattning, 1–12 och 169–173.

8. Michael P. DeJonge, “Historical Translation: Pseudo-Dionysius, Thomas Aquinas, and the Unknown God,” i DeJonge & Tietz, *Translating Religion*, 29–44.

9. Lamin Sanneh, *Translating the Message. The Missionary Impact on Culture*. 2. ed., (Maryknoll, NY: Orbis, 2009).

Fortsättning från s. 2.

utan teologi, ingen teologi utan kyrka”. En kyrka som i sin maktutövning inte behöver ta hänsyn till teologin och sanningsfrågorna förtvinar. Den akademiska teologin och teologerna var aldrig tänkta att verka åtskilda från kyrkan. Teologen som tar de fundamentala frågorna på allvar inte bara behöver kyrkan, där den levande Kristus är verksam genom nådens medel, utan bidrar till kyrkans förnyelse, eller bättre, till att kyrkan bättre återspeglar i (och för!) världen vad kyrkan i sitt väsen är: Kristi kropp. Till de fundamentala, eller existentiella, frågorna hör inte bara vad jag kan tänkas tycka om Gud, utan om vad Gud tänker om mig. Det blir ett famlande tills Gud uppenbarar saken för mig. Guds ord och hjälpen från dem som fått Guds ords klarhet i frågan genom kyrkans historia blir omistliga. Då

står det klart att *begäret* bakom samtliga dödssynder (inte bara den som Sigurdsson lyfter fram som Svenska kyrkans dödssynd) inte bara finns hos ”de andra” utan hos oss alla. Guds ord säger: *Du ska inte ha begär*. Den djupaste existentiella frågan är därför hur en människa ska förhålla sig till den Gud som sätter i fråga det begär som sitter så djupt i oss. Här blir på nytt Guds ord omistligt, där det står klart att Gud förklarar den människa rättfärdig som genom tro håller sig till Guds löfte om syndernas förlåtelse för Jesu Kristi skull (Rom 4).

Kyrkan behöver teologisk reflektion, men inte utan den *gudsfruktan* som är vishetens begynnelse, inte utan den Gud som *talar i Skriften*, och som står över maktens undertryckande av sanningen.

Fördjupning i fastetid: *Kristi kors och våra kors*

Sex måndagar under fastetiden 2024 inbjuder Församlingsfakulteten till uppbyggelse- och fördjupningskvällar. Det blir passionspredikan, kvällsfika, och föredrag som på olika sätt knyter an till fastetemat ”Kristi kors och våra kors”. När FFG gästas av internationella (norska) föreläsare blir det ett extrainsatt *Teologiskt forum* på måndagseftermiddagen, med fördjupning, samtal och diskussion om viktiga ämnen. Samtliga samlingar under fastetiden är avgiftsfria och öppna för alla intresserade (ingen anmälan). För mer information: www.ffg.se/fastetiden

Program:

- 19/2 18.00–18.30: Passionspredikan, Timo Laato
19.00–20.00: *Kristi kors i Gamla testamentet*, Mats Eskhult
- 26/2 14.30–16.00: **Teologiskt forum** med Sverre Bøe:
Biblisk apokalyptik och livet i en ”apokalyptisk” tid
18.00–18.30: Passionspredikan, Jakob Appell
19.00–20.00: *Ta sitt kors på sig – men hur?* Sverre Bøe
- Sverre Bøe** är professor i Nya Testamentet på Fjellhaug Internasjonale Høgskole i Oslo. Bøe behandlade Jesu ord om att ta sitt kors på sig i sin doktorsavhandling och har även skrivit flera artiklar om biblisk eskatologi.
- 4/3 14.30–16.00: **Teologiskt forum** med Jan Bygstad:
Vem studerar vad? Vi Ordet eller Ordet oss?
18.00–18.30: Passionspredikan, Torbjörn Johansson
19.00–20.00: *”Genom mycken bedrövelse in i Guds rike”*. (Apg 14:22) Jan Bygstad

Jan Bygstad är präst i DELK-Bergen, författare, och hedersdoktor vid Concordia Theological Seminary i Ft Wayne. Aktuell med boken *Orienteringspunkter i en forvirret tid* (Lunde förlag 2022).

- 11/3 18.00–18.30: Passionspredikan, Jonatan Ådahl
19.00–20.00: *”... som borttager världens synd” – men vad är synd?* Fredrik Brosché

- 18/3 14.30–16.00: **Teologiskt forum** med Knut Alfsvåg:
Guds allmakt och korset: Vad betyder Jesu död för vår förståelse av första trosartikeln?
18.00–18.30: Passionspredikan, Daniel Johansson
19.00–20.00: *Då Gud övergav Gud: Jesu väg till döden och dess betydelse för oss*, Knut Alfsvåg

Knut Alfsvåg är professor i Systematisk teologi på VID, Vitenskapelige Høgskole i Stavanger, författare till en rad olika böcker och artiklar i teologiska ämnen samt en flitigt anlitad föredragshållare.

- 25/3 18.00–18.30: Passionspredikan, Göran Landgren
19.00–20.00: *När Kristus som korsfäst blir predikad – och när han inte blir det*, Göran Landgren

Jesaja-kursen – hög tid att anmäla sig!

**Intensivkurs med Dr Paul Raabe onsdag–torsdag 21–22 februari kl. 9–16:
*Thinking about the Church via Zion Theology: Isaiah 24–33***

Kursen ger en unik möjlighet att lyssna till, och möta, författaren till nyutkomna bibelkommentaren till Jesaja 13–27 i Concordia Commentaries. I anmälningsavgiften 600 kr ingår kaffeservering båda dagarna, samt fritt inträde på hela bibelkonferensen (fredagen avgiftsbelagd).

För mer information och anmälan (senast 17 februari): www.ffg.se/aktuellt

Bibelhelg 19–20 april: Efesierbrevet

FFG inbjuder åter vänner och understödjare till fördjupning och samling kring Guds ord. Bibelhelgen handlar om Efesierbrevet och undervisningen leds av Timo Laato och Jonatan Ådahl. Program fredag 19 april kl. 18–21 och lördag 20 april kl. 9–14. I anmälningsavgiften 200 kr ingår kaffe och enklare förtäring. Deltagare i kvällsbibelskolan deltar gratis (ange i anmälan). Anmälan till expeditionen (info@ffg.se eller 031-778 35 40) senast 12 april.

Save the dates!

Sommarbibelskola för unga vuxna (16–30 år) på FFG 9–11 augusti, i samarbete med *Kyrkliga Förbundets unga*. Tema: **Jesus idag?**

Nordeuropeiska Lutherakademins konferens på FFG 13–15 november.

Fakultetens dag 16 november.

Mer information kommer, håll utkik på hemsidan: www.ffg.se

Homiletiska seminarier

Timo Laato, lektor i NT och lärare i homiletik på Lutherstiftelsen, leder homiletiska seminarier på FFG under våren. Seminarierna ger hjälp i förberedelserna för kommande två söndagar (EB 2002) och homiletisk reflektion kring processen från bibeltext till framförande. Passar både dem som förbereder predikningar och dem som förbereder för predikouppgiften. Deltagare lyssnar på Predikoverkstans genomgång (av Daniel Johansson) före samlingarna, länkar finns på hemsidan.

Möjlighet att delta digitalt (kontakta FFG för intresseanmälan: info@ffg.se, 031-778 35 40).

19/2 14.30–16.00: *Homiletiskt seminarium* (2 i Fastan, 3 i Fastan)

15/4 14.30–16.00: *Homiletiskt seminarium* (4 i Påskt., 5 i Påskt.)

Obs! Istället för 22/4 som tidigare angetts.

Bibelkonferens 23–24 februari: Den Helige Ande

Bokrelease på lördagen!

Konferensen behandlar teologiska och pastorala aspekter av den helige Andes person och verk och är uppdelad i två delar: programmet på fredagen är på engelska (anmälan, avgift: 200 kr) medan lördagens program är på svenska och utan vare sig anmälan eller avgift. Som vanligt möjlighet att köpa profilprodukter och nya/begagnade böcker till mycket förmånliga priser (konferenspriser!), inklusive den nya bok i FFG:s skriftserie som presenteras med bokrelease på lördagen!

Program fredag 23 februari (anmälan)

- 12.00–13.30 *Prophetic Promises of the Eschatological Holy Spirit*, Paul R. Raabe
Kaffeservering
- 14.00–15.00 *The activity of God's Spirit through dreams and visions among Muslims* (lecture 30 minutes + discussion 15 minutes), Gottfried Martens.
Martens är församlingspräst i Berlin, med många års erfarenhet av mission bland muslimer från Iran och Afghanistan som konverterat till kristen tro.
- 15.15–16.30 *The Spirit in the Book of Revelation*, Charles Gieschen

Program lördag 24 februari (ingen anmälan)

- 9.30–10.15 "Livets Andes lag" (Rom 8:2), Gunnar Andersson
- 10.30–11.00 *Den helige Ande eller den heliga Anden? Språkliga iakttagelser* (20 minuters inledning + 10 minuters diskussion), Torbjörn Johansson
Kaffeservering
- 11.30–12.30 *Guds Andes verksamhet i GT*, Mats Eskhult
Lunch på egen hand
- 14.00–15.00 "För Anden var ännu inte" (Joh 7:39) – *Pneumatologin i Johannesevangeliet*, Daniel Johansson
Kaffeservering
- 15.30–16.30 *Motstridiga skildringar av Andens verksamhet i Apg 2, 8 och 10*, Timo Laato
Avslutning

Anmälan till fredagens program görs till FFG:s expedition. Avgift: 200 kr (kaffe ingår). Ange i anmälan om du tillhör FFG:s pelarhall, alumni eller nuvarande studentgrupp (ingen avgift). Lördagens program öppet för alla (ingen avgift, ingen anmälan). För mer information, se www.ffg.se/aktuellt. Välkommen!

Examenshögtid för studenter på STM-programmet söndag 25 februari

Den 25 februari hålls examenshögtid för studenter på STM-programmet, ett program som erbjuds av Concordia Theological Seminary (CTS) och FFG i samarbete. Magnus Magnusson, Henrik Andersson och Konstantin Subbotin (numera rektor för prästseminariet i Kelto, Ryssland) är de studenter som denna gång fullgör sina studier. Högtiden leds av direktorn för PhD- och STM-programmen vid CTS, Dr. Naomichi Masaki. Masaki har vid seminariet nyligen fått ett hedersutnämmande, en s.k. professorsstol: *The Reverend Victor H. and Lydia Dissen Professor in the Lutheran Confessions*.

STM-programmet består av intensivkurser som hålls på FFG och för närvarande deltar studenter från Sverige, Finland, Norge, Lettland, Rwanda, Ghana, Etiopien, Israel, Rumänien, Ukraina och Ryssland. Studenter från de två sistnämnda länderna har av förklarliga skäl inte kunnat delta de senaste åren. Välkommen att vara med på examenshögtiden och i förbön för studenterna och programmet! Anmälan till expeditionen senast 19/2.

- 15.00 Andakt på engelska, ledd av FFG:s kaplan, Jonatan Ådahl.
- 15.45 *Graduation ceremony* (på engelska) ledd av Dr. Naomichi Masaki. Tal av Charles Gieschen, Academic Dean vid CTS, samt medverkan av lärare från FFG och styrelseledamöter i stiftelsen PIBUS.
- 16.30 (ca) Reception / mingel.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med uppgift om nya adressen

Ingen kyrka och teologi utan studenter!

Anmäl dig senast 31 mars för studier på "den fria fakulteten" hösten 2024! Här är utbudet:

BASÅR	BACHELOR	MASTER
<ul style="list-style-type: none"> Ettårig högskoleexamen vid Fjellhaug i Oslo 1 år, hel- eller halfart, även möjligt på distans CSN-berättigade studier 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Bachelor i teologi og misjon</i> vid Fjellhaug i Oslo 3 år, helfart på FFG CSN-berättigade studier 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Master of Sacred Theology</i> vid Concordia i Ft Wayne, USA 3 intensivkurser/år, motsv. 1/3 av helfart Totalt 9 kurser, examinationer, thesis <i>Major</i> i systematisk teologi
<p>Kurser: <i>Introduktion till Bibeln</i> 10 stp <i>Introduktion till praktisk teologi & missionsvetenskap</i> 10 stp <i>Kyrkohistoria & konfessionskunskap</i> 10 stp <i>Kristen tro, etik & livsåskådning</i> 10 stp <i>Världsreligionerna</i> 10 stp <i>Bibellämne</i> 10 stp</p>	<p>Kurser (efter basåret): <i>Systematisk teologi</i> 10 stp <i>Examen facultatum</i> 10 stp <i>Gamla testamentet</i> 10 stp <i>Nya testamentet</i> 20 stp <i>Nytestamentlig grekiska</i> 20 stp <i>Missionsvetenskap</i> 20 stp <i>Valbara fördjupningsämnen</i> 30 stp</p>	<p>Kurser (2024-25): 26/2-1/3: <i>Hermeneutics</i>, C. Gieschen, CTS 9-13/9: <i>The Lutheran Theology of Dietrich Bonhoeffer in context</i>, T. Johansson, FFG 18-22/11: <i>Baptism and Lutheran Catechesis</i>, J. Pless, CTS 17-21/2: <i>Doctrine and Liturgy of the Lord's Supper</i>, N. Masaki, CTS</p>

Nästa steg?

TA KONTAKT! Välkommen att besöka Församlingsfakulteten och prata med någon av oss på plats för att undersöka om studier på FFG passar dig. Du kan också kontakta studiehandledaren med dina frågor eller begära informationsmaterial: studiehandledare@ffg.se, tel: +46 72-325 94 70

BESÖK VÅR HEMSIDA! På hemsidan finns utförlig information om teologiska studier och även inspelningar/artiklar som ger närmare kännedom om FFG:s teologiska profil och innehåll.

ANSÖK TILL UTBILDNING! Påbörja din anmälan till Teologiskt basår/Bachelor-programmet på hemsidan senast 31 mars. Efter återkoppling från FFG görs ansökan till FIH, där antagen student skrivs in som distansstuderande, med studieplats FFG.

För ansökan till masterprogrammet eller pastoralteologiska fördjupningsspåret, kontakta FFG: studiehandledare@ffg.se, tel: +46 72-325 94 70

SÖK STUDIEMEDEL OCH BOENDE! Ansökan om studiemedel (från CSN i Sverige) sker för *Årsstudium Nettstudier* eller *Bachelor i teologi og misjon (samlingsbasert)* på *Fjellhaug Internasjonale Høgskole i Oslo*. FFG har inget eget internat, men Markusgården i Göteborg är ett kristet studentboende där studenter på FFG har viss förtur. Se hemsidan: www.markusstiftelsen.se. Kontakta FFG för fler tips.

För mer information om programmen, se hemsidan: www.ffg.se/utbildning